

A-EN

COMPLEMENT CIRCUMSTANCIAL DE LLOC

A	indica: MOVIMENT o direcció, aproximació, contacte (<i>anar, venir, tornar, pujar, baixar, arribar, acostar-se, tocar</i> i anàlegs)
EN	indica: REPÒS o situació, entrada, interioritat, presència (<i>entrar, viure, estar, romandre, ser, trobar-se, posar</i> i anàlegs)

LLOC FÍSIC: hi podem estar, entrar, sortir, posar o fer quelcom; també parts del cos i similars.

LLOC FIGURAT: nocions abstractes, institucions, realitats del món moral, jurídic, social i altres conceptes usuals del llenguatge culte, de les ciències, de les lletres, de l'administració...

Tant si el lloc és FÍSIC com si és FIGURAT (i en aquest sense excepcions) tindrem sempre en compte la distinció moviment-repòs davant:

- **substantius** (*Dormen **en** cambres diferents. / Anem **a** sales diferents.*)
- **adjectius qualificatius** (*Viuen **en** grans edificis. / Viatgen **a** llunyans països.*)
- **possessius simples** (*El guardem **en** nostres cors. / Retornen **a** llurs cases.*)
- **numerals** (*He estudiat **en** tres universitats. / Anem **a** quatre o cinc pobles.*)
- **quantitatius, indefinits i adverbis** (*Això passa **en** molts llocs. / Hem anat **a** pocs llocs. // Es troben **en** tot lloc. / Van **a** cada casa.*)

Ara bé, si es tracta de llocs físics, expressem també AMB A EL REPÒS, en els següents casos:

— Davant **topònims no precedits d'article**: *Ha plogut **a** Arenys. / Fabricat **a** Suïssa.* Però: ***En** la Barcelona antiga...* (concepte cultural).

— També en **topònims precedits** d'article determinat, sobretot si abans hi ha el verb, sol usar-se **a** per a expressar la situació (*Són **al** Masnou. / Entren **a** l'església. / Seuen **a** la plaça. / Viuen **als** EUA*).

— En expressions equivalents a topònims, com: ***a** TV3, **a** EGB, **a** cinquè curs, **a** primera divisió...* Però si duen article, segueixen la regla general: ***en** el telenotícies, **en** el BUP, **en** el COU, **en** el cinquè curs...*

— En **locucions** com: ***a** casa, **a** pagès, **a** passeig, **a** muntanya, **a** classe, **a** taula, **a** mercat, **a** missa, **a** palau,* etc.

— Davant les partícules **quin, quina**: ***A** quins baixos? / **A** quina plaça juguen? / **A** quines golfes fan obres?*

— En **expressions usuals**, precedides d'article determinat: ***al** carrer, **a** l'exili, mal **als** ronyons, **al** dit...* Però, en expressions menys habituals (sobretot si es troben davant el verb, o perquè van en plural o per a desfer ambigüitats), solem escriure: ***En** les places hi ha poca llum. / **En** el dit, m'ha sortit mal. / **En** quins pobles ha passat això? / Ven les accions que tenia **en** el banc.*

— En noms d'**accions relacionades amb un lloc** podem escriure: *Són **al** ball. / Això va passar **a** la batalla... / **Al** setge de...* Però és millor escriure ***en** el ball de diumenge passat... / Hi hagué molts morts **en** la batalla, **en** el setge.*

— Davant noms de **publicacions periòdiques** quan la preposició va seguida de consonant: *Ho he llegit **a** Serra d'Or, **a** l'Avui, **a** La Publicitat...* Però, davant vocal o en un estil elevat, és recomanable de posar: ***en** El Món, **en** el Butlletí, **en** l'Avui, **en** la revista tal...*

En llocs físics podem expressar AMB EN EL MOVIMENT:

— Davant: **un, algun, aquest, aquell**: *Vam traslladar-nos **en** (o **a**) una sala més gran. / Fugiren **en** (o **a**) algun indret. / Pujarem **en** (o **a**) aquesta muntanya.*

COMPLEMENT CIRCUMSTANCIAL DE TEMPS

A	sentit PUNTUAL (quan?)
EN	sentit DURATIU (en el terme de, durant)

La preposició **en**, indicadora de durada, sol anar davant de:

• **substantius i adjectius qualificatius**: *En dies així tothom està content / Anar-hi en ple hivern*

• **Adjectius determinatius** (demostratius, numerals, quantitius, indefinits): *En aquell temps, Jesús... / Fer una cosa en quinze dies / Va morir en poques hores / Ho va fer en un moment.*

• **davant articles**, si formen expressions cultes com: *En l'actualitat... / En l'any 1868... / En el segle XV... / En els nostres temps... / En un moment en què...*

LA DESIGNACIÓ DELS ANYS

D'antuvi cal dir que la forma originària i sempre lícita d'usar és:

— *en l'any tal...* (on 'tal' representa l'any concret). Ex.: *Quan, en l'any 1938, reféu el seu llibre...* (J. Coromines).

A més, segons els casos, aconsellem d'usar:

— *en el tal...* (recomanable en seqüències que no siguin 'mil + numeral'). Ex.: *L'economia millorà en el 96 / Els àrabs, en el 711... / Segons les previsions, en el 2000...*

— *en tal...* (forma breu i que marca clarament que es tracta d'un complement circumstancial; és adient en textos de nivell culte [aplicable sols entre 1101 i 1999]). Recomanable si abans ja s'ha parlat d'anys o de dates. Ex.: *Les colònies es confederaren en 1781 / Vaig posar la primera pedra en 1248. / En 1846 vaig...*

— *l'any tal...* (adient sobretot el primer cop que es posa una datació en un paràgraf; també després de verb i a final de frase). Ex.: *Jaume I va morir l'any 1276.*

— *el tal...* (col·loquial; adient per a expressions d'any escurçades; té els inconvenients de no distingir entre subjecte i complement circumstancial de temps o complement directe; tampoc no es pot fer servir quan els anys són més d'un (**El 1936-1939 hi hagué la guerra civil*). Ex.: *Jo vaig néixer el quaranta-set.*

DIGUEM:

— *A l'edat de quinze anys...* (el numeral amb lletres!), i no **Als quinze anys...*

— *Va morir a vuitanta anys* i no **Als vuitanta anys...*

Atenció: en anys, metres, graus... es prescindeix de l'article si no és que es tracti d'una cosa singular i coneguda.

— Pel que fa als segles, la forma millor és anteposar-hi la preposició **en**. Ex.: *Això passà en el segle XV.*

— Quant a la datació, havent entrat en el segon mil·leni, escriurem *del* i no *de*. Ex.: *Barcelona, 10 d'agost del 2001.* Vd.: *Llengua Nacional*, núm. 30, pàg. 28.

Resum fet per Ramon Sangles i Moles basant-se en apunts presos en classes de Josep Ruaix i fent resum dels seus llibres:

— *Punts conflictius de català: Deu estudis sobre normativa lingüística*, ed. Barcanova, Barcelona 1989, pp. 91-107.

— *Català complet / 2*, ed. Ruaix, Moià 1998, pp. 250 i ss.